

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Cautela Confessarii Pro Foro Sacramentali Occasione
Decretorum S. M. Alex. VII. Innoc. XI. Et Alexandri VIII. ...**

Matthaeucci, Augustín

Francofurti Ad Moenum, 1711

Cap. I. De Sacramentis in genere.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40684

LIBER QUARTUS. DE SACRAMENTIS IN GÈNERE.

Doctores integros tractatus de Sacramentis, tum in genere, tum in particulari ediderunt, quorum prolixitatem nos vitantes, summatim solum de iis tractaturi sumus, exhibentes Confessario quædam particularia, & magis practicabilia, ut ad manus aliqua quoque de Sacramentis habeat.

CAPUT I.

De Sacramentis in genere.

1. **D**E Sacramentis novæ legis nobis sermo est. Quorum septenarius numerus habetur ex Florent. in decret. Eugenii, & Trident. sess. 7. Can. 1. de Sacramen. in gen. adeo ut hæreticus esset, qui plura, vel pauciora, quàm septem esse affirmaret. Ea sunt, *Baptismus, Confirmatio, Eucharistia, Penitentia, Extrema-unctio, Ordo, & Matrimonium.*
2. Definitionem Sacramenti: est *invisibilis gratia visibile forma, cap. sacrificium de consecrat. dist. 2. sed: invisibilis gratia visibile signum, ad nostram Sanctificationem institutum: approbat Trid. sess. 13. cap. 3. de Eucharistia.*

bilis gratia visibile signum, ad nostram Sanctificationem institutum: approbat Trid. sess. 13. cap. 3. de Eucharistia.

Dicitur *institutum*: at non ab homine, non à natura, non casu, sed à Christo Domino, Sacramentorum Authore. Et hinc patet ad essentiam Sacramenti requiri: ut sit signum sensibile gratiæ habitualis, justificantis, & sanctificantis hominem.

3. Sed nota, Sacramenta non solum gratiam significare, sed etiam eam causare, & efficere, in non ponentibus obicem. Propterea à Theologis dicuntur signa gratiæ, non tantum speculativa, sed & practica, & efficacia: & à Trid. Can. 6. gratiam continere.

4. Item pondera, Sacramenta novæ legi

legis ex eod. Trid. *sess. 7. Can. 8.* conferte gratiam ex opere operato, hoc est ex institutione, & promissione Christi, per quæ merita Passionis eius communicantur, & applicantur suscipientibus ipsa, & gratia confertur, dum in eis obicem non inveniunt, juxta Trid. *sess. 6. cap. 3. de iustif.*

5. Quæritur, quos sint Sacramentalia?

Resp. Sex numerantur à DD. hoc carmine contenta.

Orans, Tinctus, Edens, Confessus, Dans, Benedicens.

Orans, denotat Orationem Dominicam: quæ præcipuum inter Sacramentalia obtinet locum. Vide D. Thomam in *3. par. q. 87. art. 3. in corpore.* Ubi numerat inter ea, etiam Orationem, quæ fit in Ecclesia consecrata.

Tinctus, significat eum, qui attingit aquam benedictam, vel, ea aspersus se signat.

Edens, complectitur commestionem eorum, quæ à Sacerdotibus sunt benedicta, juxta ritus, & Orationes ab Ecclesia Romana præscriptas in Rituali Romano circa commestibilia.

Confessus, significat Confessionem generalem, quæ fit ante Introitum Missæ, & ad Primam, & Completorium.

Dans, insinuat elemosinam, cap. *Quamobrem, cap. Medicina de pœnit. distant. 1.*

Benedicens, indicat benedictionem Episcopalem; & secundum alios comprehendit alias benedictiones, institutas ab Ecclesia, puta, Cinerum, Candelarum, Palmarum, &c.

6. Hæc Sacramentalia valent, ad re-

missionem venialium, quatenus, si quis eis, cum reverentia utatur, & humiliter, ac devotè, recitanda, recitet, ac doleat de venialibus, per ea delentur: facit Trid. *sess. 14. cap. 5. de pœnit. docentis: non esse necessarium venialia confiteri, quia ipsa possunt multis remediis expiari.*

7. Quæritur, quanam ex Sacramentis sint Sacramenta mortuorum, & quæ vivorum?

Resp. Mortuorum sunt, illud Baptismi, & Pœnitentiæ; quia primum datur mortuis spiritualiter per peccatum originale, & secundum mortuis per peccatum actuale. De quibus dicitur, quod ea sent primam gratiam, quia non supponunt vitam gratiæ, sed per se causant eam in non ponentibus obicem. Vivorum sunt reliqua, quæ supponunt vitam gratiæ in suscipiente. Nam de necessitate præcepti divini est, ut conscius peccati mortalis, priusquam ullam ex quinque vivorum Sacramentis percipiat, debeat se ponere in statu gratiæ: vel per Confessionem, dum potest: vel per contritionem perfectam cum voto confitendi, dum deest copia Confessoris; & ideo hæc causant secundam gratiam, vel gratiæ augmentum, *v. l. 2. cap. 33. nu. 19.*

8. Sed quæritur, an Sacramenta vivorum aliquando possint primam gratiam causare?

Resp. Per se nunquam possunt, bene verò per accidens; & tunc Sacramentum, quod per se est vivorum, per accidens fit Sacramentum mortuorum. Explico: ignorat quis invincibiliter se esse maculatum peccato mortali, accedit ad Eucharistiam reverenter, & devotè.

votē, putans esse in statu gratiæ habitualis, ex vi Eucharistiæ recipit primam gratiam sanctificantem, & justificatur. Acedit Ordinandus ad Episcopum, recordatur alicujus peccati mortalis, Confessarium non habet, elicit actum attritionis, quem inculpabiliter putat contritionem perfectam: hic, stante bona fide, ex vi Sacramenti Ordinis, quem suscipit, justificatur: ergo Sacramenta vivorum per accidens causant primam gratiam. D. Thom. 2. par. q. 9. art. 3. in corp. Gobat. Exper. Theol. tr. 1. num. 18. Felix examen. tom. 3. num. 12. Clericatus dec. qu. de ann. 1687. quæst. 2. mens. Januariar. allegans Dianam, & Lauræm, De la Cruz de Sacram. in gen. qu. 2. num. 2.

9. Quæritur, an Sacramenta præter gratiam habitualement sanctificantem conferant aliam gratiam?

Resp. Affirmativè. Per Sacramenta præter habitualement gratiam conferuntur quædam auxilia gratiæ actualis, quæ Deus decrevit dare recipientibus debite ipsa Sacramenta, tempore opportuno, nisi ipsimet ponant obicem. Sic baptizatis præter gratiam sanctificantem decrevit Deus dare quædam auxilia actualia ad novam vitam institueudam, eique se conformandum, cujus filius per baptismum quis effectus est.

Confirmatis, ultra augmentum gratiæ sanctificantis, decrevit Deus per Confirmationem dare aliqua specialia subsidia actualis gratiæ in ordine ad confirmandam fidem Christi liberè, & fortiter, non obstante persecutione, & tentationibus impellentibus in contrarium.

Per Extremam-unctionem, decrevit

ultra tale augmentum conferre auxilia, quibus infirmus resisteret tentationibus, in extrema infirmitate occurrentibus.

Ordinatis, per Ordinem præter augmentum sanctificantis conferuntur auxilia ad dignè exequenda ministeria Sacra.

Per Matrimonium, præter tale augmentum datur auxilia ad ejus subitenda onera, & prolem educandam.

Per Eucharistiam dantur, ceterum tali augmento auxilia ad perseverandum in gratia, & vincendos concupiscentiæ motus.

Per Pœnitentiæ Sacramentum tandem, ultra gratiam sanctificantem, auxilia conceduntur ad concipiendum horrorem de peccatis, & dolendum de illis.

10. Nota per Baptismum, Ordinem, & Confirmationem imprimi etiam characterem, ex Trident. cit. sess. 7. Canon. 6. Qui non deletur per mortale. Nec ipsa possunt iterari: cætera vero iterari valent.

11. Nota II. Ex Florentino in Decreto Eugenii Sacramenta novæ legis tribus perfici: rebus, tanquam materia: verbis, tanquam forma: & persona ministranti, habentis intentionem faciendi, quod facit Ecclesia; quotum si aliquid desit, non perficitur Sacramentum. De quibus in particulari suo loco.

12. Quæritur, an liceat aliquid addere, vel tollere de verbis, in quibus consistit forma Sacramentorum?

Resp. Ex D. Thoma cit. in corp. Duo circa hujusmodi mutationes, quæ possunt in formis Sacramentorum contingere, esse consideranda; unum ex parte ejus, qui profert verba: cujus intentio re-

quiritur, ad Sacramentum, & ideo, si intendat per huiusmodi additionem, vel diminutionem alium ritum inducere, qui non sit ab Ecclesia receptus, non videtur perfici Sacramentum, quia non videtur, quod intendat facere, quod facit Ecclesia. Et aliud, ex parte significationis verborum. Cum enim verba operentur in Sacramentis, quantum ad sensum, quem faciunt: oportet considerare, utrum per talem mutationem tollatur debitus sensus verborum; quia, si sic, manifestum est, quod tollitur veritas Sacramenti. Manifestum est autem, quod si diminuitur aliquid eorum, quae sunt de substantia forma Sacramentalis, tollitur debitus sensus verborum, & ideo non perficitur Sacramentum. Quare non verè baptizat, qui hac forma uteretur: ego te baptizo, in Nomine Patris Majoris, & Filii Minoris, &c. quia iste non ponit debitam formam; pariter, si baptizaret in nomine Patris, & Filii, &c. intendens explicare in divinis esse Filiam, non perficitur baptismus, cap. retulerunt dist. 4. de consecrat. vel, si unum ex his nominibus praetermitteret: Patris, Filii, & Spiritus Sancti; aut, si addat nomen B. M. V. tanquam essentiale. Bene verò, si diceret: in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, ego te baptizo: quia non tollitur sensus verborum.

De natura, & qualitate intentionis diximus, l. b. 3. cap. 3. nu. 87.

13. Quæritur, an, ut Minister conficiat Sacramentum, necesse sit, ut sit in statu gratiae?

Resp. Affirmativè, ad licitè, non verò, ut validè conficiat: habetur ex Trid. cit. Matthæi Cautela Confess.

canon. 12. Si quis dixerit, Ministrum in peccato mortali existentem, modo omnia essentialia, quae ad Sacramentum conficiendum, aut conferendum pertinent, servaverit, non conficere, aut conferre Sacramentum, anathema sit.

14. Quæritur, an liceat petere Sacramenta ab eo, quem quis certò scit esse in mortali?

Resp. De hac re videndus D. Thom. cit. qu. 64. art. 6. & dicta lib. 1. cap. 10. num. 8. & lib. 2. cap. 35. num. 9. & infra cap. 4. Interim dicimus, vel illum ego adeo ex aliqua necessitate: vel is, à quo peto, est proprius Sacerdos, Parochus nimirum, cui ex officio incumbit ministrare, nec habeo in promptu aliquem alium idoneum ministrum, v.g. Confessarium pro absolutione: & tunc ille peccat absolvens in mortali: sed ego utor iure meo; & minister, si est indispositus, sibi imputet; qui potest se ab indignitate liberare per actum contritionis. Extra dictos casus, invalidè absolvit, non quia deficiat in iurisdictione, & in Ministro ad validam administrationem Sacramenti sit necessaria sanctitas, & status gratiae, sed quia ego accedens, pecco mortaliter, & committo sacrilegium, cooperans sacrilegio illius, dum in mortali Sacramentum confert. Vide Clericum cit. qu. 1. in Septembr.

15. Nota, quod si Confessarius existens in peccato absolvat, peccat contra jus divinum, ex quo non administrat reè Sacramenta; si verò sit etiam excommunicatus, peccat etiam contra præceptum Ecclesiae in eo, quod prohibitus usu licito iurisdictionis ab Ecclesia, ea tamen utitur; & intelligitur etiam de

(Q999) excom-

excommunicato tolerato, quia iste non privatur valido jurisdictionis usu, sed licito, dum non toleratus, utroque privatur, v. c. 35. cit. nu. 16.

16. Quæritur, an graviter peccet Parochus, qui protestatur se paratum esse ad ministranda suis ovibus, semel in mense, & non sapius, Sacramenta Confessionis, & Communionis?

Resp. Aliqui distinguunt de Parocho, qui sit in Civitate, in qua sunt plures Confessarii Sæculares, & Regulares, & expositi ad excipiendas Confessiones fidelium, & iisdem exhibent Sacram Communionem; & de Parocho in loco campestris, vel Oppido, in quibus alii Confessarii non sunt, qui satisfaciant necessitati, seu devotioni suorum Parochianorum, petentium Sacramenta; & propter hanc ipsam rationem affirmant istum peccare; quæ cum in primo non militet, a peccato eum excusant.

Verum neuter excusandus est à gravi culpa; ratio est, quia Parochus tenetur ex officio, & ex iustitia administrare Sacramenta, non solum in casu necessitatis, & in Paschate, sed etiam quoties sui Parochiani ea rationabiliter petunt; sed, qui vult confiteri, & Communionem sumere omnibus Dominicis laudabiliter facit, juxta monitum Augustini relati in cap. quotidie de consecrat. dist. 11. Maxime, quia, ut notavit Layman lib. 5. tract. 6. cap. 13. num. 2. tenetur Parochus ex officio consulere spirituali profectui suarum ovium, qui præcipue pendet ex frequentia Confessionis, & Communionis. Ergo Parochus, de quodubium, mortaliter peccat: cum juxta Trident. sess. 23. cap. 1. de ref. Præcepto di-

vino mandatum est omnibus, quibus animarum cura commissa est, oves suas agnoscere, pro his sacrificium offerre: verbique divini prædicatione, Sacramentorum administratione, ac bonorum omnium operum exemplo pascere. Gobat. cit. num. 105.

17. Attendant Parochi ad verba Layman. loc. cit. nu. 1. Sacerdoti Curato, curæ plebis ad pascendum sibi commissa, major, seu ætior obligatio inest: qui proinde operam dare debet. I. Ut scientiam sibi compareat, quæ suo muneri ritè obeundo necessaria est, lectioque Sacra Scriptura, & DD. ad prædicationes, & suarum ovium consolationem, & instructionem.

II. Vitam suam instituat, orationis frequentia, cibi, ac potus temperantia, corporis castitate, locutionis modestia, in pauperes misericordia, erga omnes humanitate, & charitate; ut, quod verbis in Ecclesia populum docet, ipse opere confirmet.

III. Per vicus, & oppida non discurret, sed domi suæ se contineat, ut statim, ubi necesse fuerit, ad visitandos infirmos accedere, eosque opportunis remediis juvare possit.

Magna itaque in Pastoribus obligatio reperitur: quia, si eorum imperitia, aut negligentia oves eis commissa perierint, ipsi rationem reddituri sunt, & sciant luituri. Quare, ne judicium in alia vita reformident, hic impleant, ut oportet, officium.

18. Quæritur, an Parochus tempore pestis possit absque laicali culpa suam residentiam relinquere ad effectum, ut securitati vitæ suæ consulat?

Resp.

Resp. Negative, juxta decret. Sac. Cong. Conc. apud Fagnan. in 3. ad cap. Clericos de Cleric. non resid. num. 38. Ad dubium: an Parochi tempore pestis teneantur residere in suis Parochialibus, & Sacramenta per se ipsos ministrare Parochianis suis, eo morbo infectis: die 11. Octob. 1576. Sac. Cong. censuit. Parochianos tempore pestis tenere in Parochialibus residere, & tenevi eodem tempore Parochianis suis, peste laborantibus, ministrare Sacramenta ad salutem necessariam Baptismi, & Penitentia; posse tamen ministrare, vel per se, vel per alium. Quae sententia Cong. fuit approbata à Summo Pontifice, etiam in eo, ut possit per alium: dummodò idoneum; ea præcisè ratione, ut Parochus posset audire Confessiones sanorum, quia aliàs eum reformidarent, si videant ipsum accedere ad pestilentem; & nolent ei confiteri, verentes contagionem; atque etiam ipse Parochus officio hortandi, prædicandi, consolandi omnes suos Parochianos, ulterius, & plenius fungi possit. Hæc apud illum.

CAPUT II.

Baptismus.

1. BAPTISMUS esse primam novæ legis Sacramentum, patet ex Teid. sess. 7. can. 1. de Sac. in gen. Dicitur janua Sacramentorum; quia sine ipso in re suscepto, neque validus, neque licitus est accessus ad alia Sacramenta. *Textus in capit. veniens de presbyt. non baptiz.*

2. Quæritur, quid sit Sacramentum baptisus?

Resp. Est exterior ablutio corporis per aquam naturalem, cum certa verborum forma, à Christo Domino instituta, cum intentione in ministro, saltem faciendi, quod facit Ecclesia. De materia, & forma baptismi, diximus lib. 3. cap. 3. ad prop. 27. n. 74. de Ministro etiam, vide ibi num. 80.

Nota, quod pro tota Ecclesia ordinarius Minister est Papa: pro Diœcesi Episcopus: pro Parochia Parochus.

3. Quæritur, quoruplex sit baptisus?

Resp. Triplex, Fluminis, seu aquæ: Fluminis, seu desiderii: & Sanguinis, seu martyrii. Baptisus Fluminis; jam num. superiori fuit descriptus. Baptisus fluminis est actus perfectæ contritionis, seu dilectionis Dei, cum voto, seu proposito, aut desiderio suscipiendi baptismum aquæ. Baptisus Sanguinis est ablutio animæ, facta proprio Sanguine ob Confessionem fidei Catholica, cum perpessione mortis, à Persecutore illata in odium ipsius fidei. Quæ potest dici definitio Martyrii.

4. Differt baptismus aquæ ab aliis duobus, quia ille est absolutè, & propriè baptismus: est Sacramentum novæ legis: nam constat materia, & forma (in quibus stat essentia Sacramentorum) à Christo institutis; ipse solùm imprimet characterem. Alii duo solùm sunt in supplementum, & defectum baptismi fluminis, cum iste non potest haberi: in cuius virtute remittunt peccatum.

5. Nota, quod adultus non baptizatus, dum rapitur ad martyrium, debet prius baptizari baptismò fluminis, si potest.

(999) 2

6. Bapti-